

den og i Munden. For denne hele Klasse af Medborgere er selv den allermindste Udgift som oftest særdeles trykkende, og, hvorledes man end vilde fordele den hele Krigsskat, kan der slet ikke være Spørgsmaal om, at jo denne Klasse af Medborgere vil føle den mere trykkende iaar, end de have følt den de andre Aar. Men hertil kommer nu en anden Omstændighed, der virkelig er yderst mislig, nemlig Fordelingen af hele Krigsskatten imellem Byerne efter Befolkningen. Der er nu ganske vist enkelte Kjøbstæder i Danmark, som kunne svare en ret klækkelig Skat, og det er de Byer, som i og for sig ere større, som have en gunstig Belliggenhed, et betydeligt Samqvem med Fremmede, og som have et nogenlunde gunstigt Opland, men der er derimod endeel mindre Kjøbstæder, hvori der ikke findes en eneste stor Handlende, fordi de ifølge deres Belliggenhed ingen Handel kunne have, i hvilke den største Deel af Befolkningen eller ideimindste en meget overveiende Deel deraf, hører til de tidligere omtalte Smaaborgere. Disse Byer have undertiden saagodtsom intet Opland, og det er f. Ex. meget ofte Tilfældet her i Sjælland, da Kunderne mere og mere tye til Hovedstaden, efterhaanden som Communicationsmidlerne blive lettere. Jeg troer saaledes, at Byerne indbyrdes ere hoist forskellige med Hensyn til deres Næring, og jeg troer derfor ogsaa, at Fordelingen af Skatterne efter Folkemængden bliver hoist vilkaarlig. Jeg tilstaaer, at det ikke er med nogen særdeles Lust, at jeg har anført dette, fordi jeg ønskede, at denne Skat skulde bevilliges uden nogen Vanskelighed, men jeg troer, at Kjøbstædernes Forhold i dette Døleblis er et saadant, at der hersker en vis Uengsteligthed blandt dem. Sagen er nemlig den, at Kjøbstæderne have fra ældre Tider haft visse Privilegier. Vi føle Alle, at Privilegiernes Tid mere og mere nærmer sig sin Ende, men med det samme, som vi føle dette, er der ogsaa en anden Erkendelse, som jeg troer, at denne Forsamling maa have, det er, at man, i det man hæver dem, bør lade Billedigheden see sin Ret. Nu stiller Sagen sig saaledes, at Kjøbstæderne have ifjor mistet deres Børnesfrihed, jeg siger ikke, at det er Uret, jeg har selv været med at stemme derfor, og

der næst ere de unægteligt, idetmindste saavidt jeg skjønner, endeel bebyrdede i den nye Skattelov, som er forelagt, men ikke vedtagen. I nærværende Lov ere de paa en dobbelt Maade blevne beskattede stærkere end tidligere, og, føler jeg nu hertil den Omstændighed, at det er ikke det første, men tredje Krigsjaar, at denne Forhøielse skal lægges paa dem, da troer jeg, at der virkelig er god Grund til, at man viser sig mere billig mod dem, navnlig hvad nærværende Sag angaaer. Jeg troer, at man saa meget bedre kan det, som jeg ikke indseer Umuligheden af, at Staten kan undvære den ringe Sum, som kunde blive en Lettelse for dem, naar den blev dem estergiven, og jeg troer ikke, at denne Sum behøver at kastes over paa nogen anden Klasse af Medborgere. Forøvrigt forbeholder jeg mig naturligviis paa Sagens senere Stadium at komme tilbage til dette Punkt.

Monrad: Det er med en vis Betænkelighed, at jeg tager Ordet i denne Sag; jeg kan ikke nægte, at det er mig imod, naar der bliver underskudt mine Foredrag Hensigter, som ligge mig fjernt, men jeg skal ogsaa vide at finde mig deri. Der er fornemmelig 2 principielle Punkter i denne Lov, med Hensyn til hvilke Afvigelser ere skeete fra den tidligere Krigslov. Det ene angaaer Forholdet mellem Gods-eierne og Fæsterne, og det andet er Geistligheids Deeltagelse i Krigsskattens Udredelse. Jeg skal indfranke mig til disse 2 Punkter, og jeg maa tilstaae, at det forekommer mig, naar man bedømmer Forholdet mellem Godseierens og Bondens Bidrag til Krigsskattens Udredelse, at der er forskellige Forhold i den Henseende, som det ikke synes, at man har taget i Betragtning. Man har saaledes fremhævet, at den Skat, som Fæsteren har udredet, er meget liden, navnlig i Forhold til det, Godseierne udrede af Krigsskatten, men jeg maa bemærke, at det gjør en Forskiel, at Fæsteren kun er Bruger, at han ikke er Eier, at han altsaa ikke seer sig istand til at gjøre Penge ved Pantfættelse af Eiendommen. Jeg vil dernæst bemærke, hvad der altid er erkendt, at der paa Fæstegaarden hviler betydelige Byrder saavel i kongelige som kommunale Skatter og Tiendeafgifter. Lader os antage, at en Fæstegaard indbringer i Nettoindtægt